

“Misja UE: Neutralne Klimatycznie i Inteligentne Miasta” Notatka ze spotkania

Termin: 5 września 2022, g. 16.30–18.30

Miejsce: Urząd Miejski Wrocławia, pl. Nowy Targ 1–8

Przedstawiciele Urzędu Miejskiego Wrocławia obecni na spotkaniu:

- Dyrektor Departamentu Zrównoważonego Rozwoju;
- Zastępca dyrektora Wydziału Klimatu i Energii;
- Główny specjalista, Dział Kształtowania Środowiska i Klimatu Wydziału Klimatu i Energii;
- Zastępca dyrektora Departamentu Spraw Społecznych;
- Kierownik Działu ds. Partycypacji Wydziału Partycypacji Społecznej;
- Specjalista, Dział ds. Partycypacji Wydziału Partycypacji Społecznej.

Na początku spotkania moderator – Krzysztof Ziental – przywitał wszystkich obecnych przedstawicieli organizacji pozarządowych specjalizujących się w obszarze środowiska i ekologii, m.in. z takich organizacji jak:

- Stowarzyszenie Akcja Miasto;
- Polska Zielona Sieć
- Rodzice dla Klimatu - Parents for Future;
- Koalicja Wrocławska Ochrona Klimatu;
- Liga Ochrony Przyrody – Okręg we Wrocławiu;
- HUBA – hub aktywistyczny;
- Młodzieżowy Strajk Klimatyczny;
- Dolnośląski Klub Ekologiczny.

Większość z obecnych na spotkaniu organizacji reprezentowała Koalicję “Wrocławska Ochrona Klimatu”.

PRZEBIEG SPOTKANIA

Część merytoryczna spotkania rozpoczęła się od prezentacji przedstawionej przez dyr. Katarzynę Szymczak-Pomianowską. Podczas prezentacji zostały omówione kwestie takie jak:

- założenia oraz cele Misji Miast w kontekście programu Horyzont Europa (praca nad kontraktami klimatycznymi i innowacjami, które pomogłyby miastom szybciej wejść na ścieżkę neutralności klimatycznej);
- wyniki konkursu "Misje UE" – oprócz Wrocławia do udziału w Misji, Komisja Europejska zaprosiła jeszcze cztery inne miasta: Warszawę, Kraków, Łódź i Rzeszów;
- kryteria wyboru miast do programu Misji Miast – decyzja Komisji Europejskiej o włączeniu do Misji miast o różnych uwarunkowaniach, szerokości geograficznej i zróżnicowanym poziomie rozwoju w kwestiach klimatycznych, celem wypracowania różnorodnych ścieżek dążenia do neutralności klimatycznej dla pozostałych miast europejskich, chcących w przyszłości włączyć się/naśladować inicjatywę;
- chęć podjęcia przez miasta próby współpracy z polskim rządem w zakresie uzgodnienia treści kontraktów klimatycznych (jest to jeden z wymogów stawianych w programie przez Unię Europejską) oraz chęć uzyskania dodatkowego wsparcia finansowego;
- kwestie pracy nad kontraktem klimatycznym, czyli tzw. road map transformacji klimatycznej wraz z dopasowanym do tego planem inwestycyjnym;
- możliwości ubiegania się o środki finansowe z programu Horyzont przez Miasta Misji oraz inne podmioty (uczelnie, firmy, NGO) (regulamin konkursu może przewidywać dodatkowe punkty za status miasta Misji);
- konieczność wypracowania w ramach Misji, ścieżek uruchomienia kapitału prywatnego (współpraca z biznesem) na potrzeby finansowania działań związanych z transformacją klimatyczną. W tym kontekście, we Wrocławiu odbyło się już spotkanie ze stroną biznesową. Miasta powinny się skupić na współpracy z deweloperami, branżą elektro-ciepłowniczą, związkami przedsiębiorców; Należy skoncentrować się na uruchomieniu działań w obszarze prywatnych przedsięwzięć. Organizatorzy Misji szacują, że zaledwie 17% wszystkich przedsięwzięć inwestycyjnych Misji będzie adresowanych i finansowanych ze środków publicznych;
- istota współpracy przy tworzeniu kontraktu z gminami ościennymi - m.in. skrócenie łańcucha dostaw;
- ambicje Wrocławia w ramach Misji Miast - m.in. poprawa efektywności energetycznej budynków, zmiana w kierunku gospodarki zamkniętego obiegu, niskoemisyjny transport publiczny i prywatny, rozwój obszarów zieleni, wzrost świadomości ekologicznej wśród mieszkanki i mieszkańców, firm itp.

Przytoczone podczas prezentacji wyzwania / trudności:

- aplikacja o udział w Misji Miast zbiegła się w czasie z kryzysami: klimatycznym, energetycznym, finansowym oraz wojennym;
- wszystkie środowiska muszą być równo zaangażowane w proces tworzenia kontraktu klimatycznego oraz wszyscy powinni ten proces monitorować;
- ograniczenia prawne – Miasta Misji chcą, żeby poprzez pracę nad kontraktem klimatycznym zostały wypracowane oraz wdrożone prawne zmiany legislacyjne.

Po przedstawieniu części merytorycznej prezentacji ściśle odnoszącej się do Misji Miast, zaprezentowane zostały możliwości włączenia w proces przedstawicieli organizacji pozarządowych:

- organizacje pozarządowe w roli edukatora ekologicznego – wsparcie wzrostu świadomości ekologicznej wśród mieszkanki i mieszkańców oraz edukacja klimatyczna sektora prywatnego;
- realizację wspólnych projektów ze środków zewnętrznych
- (np. aplikowanie przez NGO)
- wykorzystanie tkanki miejskiej Wrocławia do realizacji własnych projektów NGO
- działania miękkie typu organizacja wspólnych wydarzeń na terenie miasta
- potrzeba wyłonienia spośród organizacji pozarządowych lidera (jednej osoby lub organizacji), która będzie “spinaczem” między Urzędem a środowiskiem trzeciego sektora. Ważne jest to, aby komunikacja przebiegała w dwie strony: z jednej – przedstawianie wspólnego stanowiska NGO, z drugiej – przekazywanie wiedzy o projekcie oraz poruszanych w nich kwestiach do wszystkich organizacji.

W temacie wyłonienia lidera ze strony wrocławskich organizacji pozarządowych, zabrał również głos dyr. Jacek Pluta:

- istota poszukiwania interesariuszy procesu – prośba o to, żeby trzeci sektor samoorganizując się, dołączył do tego procesu (wątpliwość czy organizacje, które uczestniczą w spotkaniu, wcześniej samodzielnie poszukiwały informacji nt. tego procesu).

Podczas spotkania strona NGO zaznaczyła, że potrzebuje czasu na wyłonienie wśród organizacji wchodzących w skład Koalicji “Wrocławska Ochrona Klimatu” lidera / liderki, który / która będzie wyznaczona do kontaktu z przedstawicielami Urzędu Miejskiego Wrocławia. Przedstawiciele NGO zadeklarowali jednak, że nie będzie to stanowiło problemu. Na czas wyboru, głównym adresem do kontaktu z Koalicją, został podany e-mail: wroclawskaochronaklimatu@gmail.com.

W czasie spotkania była również przestrzeń do zadawania pytań przez zaproszone organizacje. Pojawiły się następujące pytania:

1. W jaki sposób miasto chce wspierać organizacje w aplikowaniu o granty? Organizacjom potrzeba wsparcia lokalowego oraz merytorycznego w zakresie przygotowania wniosków.

Odpowiedź Miasta: W zakresie wsparcia lokalowego zachęcamy do podjęcia współpracy np. z CAL-ami (Centra Aktywności Lokalnej), które są zlokalizowane w różnych punktach Wrocławia i które mają różnej wielkości przestrzenie z możliwością ich użyczenia innym organizacjom i inicjatywom społecznym. Urząd Miejski Wrocławia oraz Zarząd Zasobu Komunalnego posiadają również pulę lokali dedykowanych organizacjom pozarządowym, które są użyczane NGO na preferencyjnych warunkach (np. niższe koszty eksploatacji). W celu uzyskania szerszej informacji, zalecany jest kontakt z Wydziałem Partycypacji Społecznej UMW. Więcej można znaleźć tu:

<https://www.wroclaw.pl/rozmawia/ngo-najem-lokali-wroclaw> W zakresie wsparcia merytorycznego w przygotowaniu wniosków aplikacyjnych – polecana jest Fundacja EkoRozwoju jako organizacja bardzo doświadczona w pisaniu wniosków oraz posiadająca w swoich zasobach ekspertów z tego zakresu.

2. Kto będzie doradcą Wrocławia w zakresie tworzenia kontraktu klimatycznego?

Odpowiedź Miasta: Jeszcze nie wiadomo kto nim będzie. Doradców przydziela Komisja Europejska. Każde Miasto Misji będzie miało przydzielonego doradcę.

Oprócz pytań pojawiły się również refleksje uczestników spotkania:

- wątpliwość dotycząca podjęcia realnych działań (*“Analizy, projekty, wnioski – wiele z tych rzeczy już się dzieje. Możemy je robić, ale ważne żeby to zostało wdrożone”*); - w odpowiedzi strona urzędowa podkreśliła konieczność wykonania analizy stanu początkowego, który determinuje kierunki i tempo działań rekomendowanych następnie do ujęcia w kontrakcie klimatycznym. Analizy będą opierały się m.in na aktualnej inwentaryzacji GHG dla Wrocławia. Równoległe kontynuowane będą działania służące obniżaniu emisji gazów cieplarnianych i podnoszeniu poziomu świadomości mieszkańców w tym zakresie.
- brak przedstawienia w prezentacji konkretnych działań (*“Rozmyty projekt, brak konkretnych propozycji działań, realnie zmieniających rzeczywistość – np. otwarcie Centrum Edukacji Ekologicznej”*); - Odpowiedź na wątpliwość - konkretne propozycje działań zostaną wypracowane w ramach kontraktu klimatycznego, taki jest wymóg Misji. KE jest na etapie przekazywania miastom misji szczegółów technicznych i wymagań związanych z kształtem kontraktu.
- obawa na ile będzie motywacja ze strony organizacji i mieszkańców Wrocławia do współdziałania w inicjatywie i podjęcia współpracy w związku z brakiem zaufania do Samorządu.

Rekomendacje od przedstawicieli NGO:

- konieczność współpracy w temacie Samorządu z Rządem - przedstawiciele DZR potwierdzili ten kierunek działań;
- konieczność kierowania wodorem w odpowiednie miejsca (niekoniecznie transport publiczny – odwołanie do MPK);

- termomodernizacja budynków – stworzenie systemu zarządzania energią (minimalizacja zużycia energii w czasie kiedy budynek jest pusty) - przekazano informację o podejmowaniu działań zarządców miejskich w tym zakresie, przy czym problem nie dotyczy tylko ich;
- istota współpracy i stałego kontaktu z zespołem odpowiedzialnym za Strategię 2050 - przekazano informację, że taka współpraca ma miejsce;
- opracowanie przez UMW serii publikacji (np. na Facebooku czy miejskich kanałach informacyjnych) – cykliczna publikacja w formie poradnika ekologicznego dla mieszkańców Wrocławia (jak oszczędzać energię itp.) - przekazano informację o trwających przygotowaniach do uruchomienia kampanii miejskiej o tej tematyce jeszcze jesienią tego roku;
- zmiana diety lub wprowadzenie jako opcji w szkołach na wegetariańską / wegańską - przekazano informację o działaniach realizowanych przez Wydział Edukacji i Wydział Zdrowia we wrocławskich placówkach oświatowych oraz projekcie BIOcanteens koncentrujących się na problematyce nie marnowania żywności w stołówkach szkolnych i wprowadzenia dobrych micro praktych w tym obszarze; wspomniano również o projekcie FOODshift, wprowadzającym ogrody warzywne na terenie wrocławskich placówek oświatowych, zachęcające do wprowadzania do diety produktów pochodzenia roślinnego, najlepiej z przydomowych ogródków;
- konieczność współpracy z gminami ościennymi ;
- konieczność poprawy współpracy z MPK;
- wprowadzenie edukatorów klimatycznych do szkół- przekazano informację o lekcjach edukacji ekologicznej w zakresie oszczędzania wody, która będzie prowadzona w klasach drugich, oraz inaugurowanej 23 września interaktywnej wystawie EKOEKSPERYMENTARIUM w galerii BWA na Dworcu Głównym, gdzie dzieci i rodzice będą mogli zapoznać się z szeroko pojętą tematyką oszczędzania mediów oraz działań w duchu less waste;
- wprowadzenie praktyki tworzenia ogrodów społecznych wśród mieszkańców Wrocławia;
- edukacja ekologiczna wspólnot oraz spółdzielni mieszkaniowych.

W ostatniej części spotkania przedstawiono propozycję konsultacji społecznych kontraktu klimatycznego – zarysowano harmonogram prac, zaproponowano formy konsultacji oraz propozycję adresatów.